

Elipson 4260 luidspreker in Nederland 129 kilo pure weergavekwaliteit

De introductie van een nieuwe Elipson luidspreker is georganiseerd door importeur AVTunes in samenwerking met het moederbedrijf van Elipson, Inovadis uit Frankrijk. Na een korte introductie werd de lange historie van Elipson belicht, die in 1938 begint en die niet los te zien is van eigenaar en oprichter van het bedrijf Joseph Léon. Hij zou tot 1973 aan Elipson verbonden zijn, heeft de meeste creatieve ideeën ingebracht en zorgde dat Elipson veel patenten op zijn naam heeft staan. Zaken als een fasecorrecte opstelling van luidsprekerunits in een behuizing en/of symmetrische belasting van units zijn patenten van Elipson. Daarnaast is Elipson één van de weinige fabrikanten die tot op de dag van vandaag in zijn behuizingen gebruik maakt van Helmholtz resonatoren om ongewenste bijgeluiden of reflecties te elimineren.

Een kort historisch overzicht toont aan, dat Joseph Léon al vroeg gefascineerd werd door vormgeving in combinatie met akoestiek. De naam Elipson komt voort uit het gebruik van een ellipsvormige schotel die het geluid door de kamer moest verspreiden. In de periode van 1938 tot 1962 werden vele modellen gerealiseerd, vaak opgebouwd uit versterkt gips. Het beroemdste model uit die tijd is wellicht "La Religieuse". Een luidspreker bestaande uit drie op elkaar geplaatste bollen (spheres). Na 1962 ontstaat een samenwerking op professionele basis met het Franse omroepbedrijf O.R.T.F., die één van de grootste afnemers van Elipson zou worden. Voor Elipson een gouden tijd met een enorme inzet van de afdeling onderzoek en ontwikkeling. Door de voortdurende aandacht voor het merk wil ook de consument profiteren van de goede geluidskwaliteit die Elipson luidsprekers kenmerkt en het eerste huiskamermodel wordt de 402. Met de komst van luidsprekers voor de consument breekt een nieuw tijdperk aan. In Nederland zien we de 1303 in de winkels verschijnen, het laatste model dat Joseph Léon voor Elipson maakte. Het wordt een enorm succes en tot op de dag van vandaag spelen ze hun muziek. Het is ook een moeilijke periode voor Elipson, omdat merken als Cabasse en JMLab met succes een flink marktaandeel weten te veroveren. Daarentegen weet Elipson opnieuw een professionele partner aan zich te binden, GRM, een beroemd radioreserchlaboratorium. Vanaf 1990 tot ongeveer 2008 maken het model 4240 en de Prestige lijn furore en levert Elipson modellen voor home cinema opstellingen.

Met de overname van Elipson in 2008 door Inovadis worden oude waarden in ere hersteld, is er opnieuw erg veel aandacht voor onderzoek, zijn compromissen niet langer aan de orde en krijgt Franse kwaliteit weer de naam die het bedrijf verdient. Twee modellen springen er uit. De Studio Pro, een kleine zeer betaalbare weergever in een a-periodisch gedempte basreflex-behuizing, die zorgt voor een strakke en accurate laagweergave. De kleine woofer combineert Elipson met een ringdome-tweeter voor de hoge tonen. Daarnaast ziet in 2010 de Planet L het licht. Een bolvormige weergever (terug naar de basis van Elipson) waarin een Seas coaxiale weergever een plaats heeft gevonden. De gelamineerde kunststofbehuizing is verkrijgbaar in zwart, wit en rood. De Planet L blijkt al snel populair, mede omdat accessoires voor het plaatsen op een standaard, op een ring (standaard accessoire) of hangend aan het plafond kunnen worden meegeleverd. De klant is daarmee vrij de Planet L te plaatsen of te hangen waar hij of zij dat wil. 2011 is het jaar dat een Elipson Music Centre op de markt komt ter aanvulling op de Planet serie of voor gebruik met een willekeurige andere (Elipson) luidspreker. Kenmerken zijn het gebruik van ICE-Power modules (een ontwikkeling van B&O) voor het leveren van 2 x 120 Watt vermogen, een ingebouwde CD-speler, streaming-mogelijkheden zoals internetradio, USB of wireless, besturing met iPad of iPhone naast de afstandbediening en een DAB/FM tuner. Verwacht worden verder in 2011 een kleinere versie van de Planet, de Planet M, de Planet LW actieve versie met ingebouwde ICE-Power modules die wireless verbonden kunnen worden en de Planet Sub. Die laatste is een actieve subwoofer met een 21 cm unit en 150 Watt versterking aan boord.

Waar iedereen naar uitziert is de opgestelde Elipson 4260, een beest van een luidspreker waarvan tot nu toe 25 paar is gebouwd. De basis voor het model is gelegd in de 60er jaren met modellen als de 502 en de 4050. De baskast is naar achteren taps gevormd door gelamineerde panelen met een totale dikte van 6 centimeter. Om resonanties tegen te gaan die de 38 centimeter basunit met gemak zou kunnen opwekken, is de kast nog stijver gemaakt door inwendige verstevigingen. Een basreflexpoort ondersteunt de PHL laagweergever die is ingeklemd in de constructie. Het zou geen Elipson zijn als een samen met Elipson ontwikkelde PHL middentoon unit geen plek zou vinden in een 2,5 centimeter dikke bol van kunsthars. In de bol vinden we de Helmholtz resonatoren van weleer. Voor de hoge tonen is een Scanspeak Revelator 25 mm dometweeter in de top van de bol gezet. Een mogelijkheid om de luidspreker gedeeltelijk aan te passen aan de akoestiek van de luisterruimte is in het scheidingsfilter ingebouwd. De afmetingen van de 4260 doen al vermoeden dat de luisterruimte niet te klein mag zijn. De 4260 meet 143,5 x 55 x 59 centimeter en weegt 129 kilo. Het opgegeven

frequentiebereik is 31 Hz tot 40 kHz binnen +/-3 dB, de nominale impedantie is 8 Ohm en de gevoeligheid is met 92 dB positief aan de hoge kant. De prijs voor dit kunstwerk valt mee, met een bedrag van 18.000 Euro per paar. Elipson-dealer Musifoon uit Emmen heeft een audiosysteem neergezet dat van voldoende kwaliteit is om de 4260 tot zijn recht te laten komen, bestaande uit Naim voorversterking, Naim NAP 145 eindversterkers, de Naim Unity voor streaming en diverse Naim voedingen. Daarnaast zal de Marantz/Musifoon SACD-speler de bron vormen, samen met een RipButler opslagmedium.

Tja, na de introductie en het verhaal over Elipson kunnen we nu echt gaan luisteren naar de 4260. Al in de eerste minuut realiseer ik mij, wat een geweldig systeem hier is neergezet. De overtuiging, kracht en realiteit vallen direct op. Gek genoeg weet je eigenlijk binnen die minuut al wat voor vlees je in de kuip hebt. Eersteklas materiaal. De gespeelde muziek is van Jennifer Warnes en komt geheel los van de kast met enorm gemak op de luisteraar af. Dat gemak zal de gehele luistersessie zo blijven. Nergens heeft de 4260 de neiging te comprimeren, met dank aan het basfundament dat de 38 centimeter woofer neerzet. Altijd bijzonder om te beleven is hoe een geweldenaar als deze ook subtiel en fijntjes kan zijn. Jennifer wordt geen reus, haar stem blijft menselijk, kleine geluiden in de mix en kleine instrumenten spelen met een subtiliteit die je niet verwacht. De stem van Warnes heeft kracht en overtuiging. Het volgende stuk muziek laat de zware mannenstem van Chris Jones (van de CD Roadhouses and Automobiles) horen tegen een donkere achtergrond van diepe en heftige bas. De grommende laagweergave is volkomen onder controle en resonantievrij. De muziek wordt opnieuw op grootte wijze gepresenteerd, al is de stem nu wel heel groot. De weergave is direct, staat vrij rondom de luidsprekers en is vooral snel. Irma Thomas is te gast op een opname met Ronny Earl. De dame, die een blues ten gehore brengt, heeft qua stem weer de juiste afmeting. Het gevoel, bij de opname aanwezig te zijn, is heel sterk met de 4260. Net als het kunnen overdragen van de emotie die in de stem gelegd is. Mogelijk is dit te danken aan de schier grenzeloze dynamiek, het ontbreken van enige compressie, de vrijheid die het systeem laat horen of de ervaring die Elipson heeft binnen de professionele muziekwereld.

De Misa Criolla van Carreras zal velen bekend in de oren klinken. Ook mij, al klinkt het zelden zo compleet als op de 4260 luidsprekers in combinatie met de Naim set. Ik noteer: stem goed, koor goed, slagwerk goed, kortom het geheel is meer dan goed. Het koor is gespreid door de ruimte, op enige afstand geplaatst van de luisteraar. Los en lustig. Soms is een groot systeem de enige oplossing om een groot werk weer te geven, dat blijkt vandaag opnieuw. Daarna vraagt Edwin Roescher de aanwezigen of zij bezwaar hebben tegen Hugh Masekela met de Train Song van de CD Hope. Het gemompel is deels instemmend, deels afkeurend. Edwin heeft de muziek duidelijk niet voor niets gekozen. Het feit dat iedere aanwezige deze track op heel veel systemen heeft kunnen horen maakt vergelijking eenvoudig. De 4260 maakt het tot iets bijzonders. Een belevenis die nauw grenst aan de live-situatie waarin de CD is opgenomen. Kernwoorden in de weergave zijn verstaanbaarheid naast explosieve kracht in de drums, plus een scheurende trompet die wel het harde van een metalen blaasinstrument heeft maar nimmer irriteert. Een enorme geluidsdruk blijkt mogelijk zonder dat de 4260 vastloopt of adem te kort komt. Vervorming die je verwacht als zoveel energie vrijkomt, is als zodanig niet te herkennen. De conclusie is daarom, nadat iedereen is bijgekomen van dit "concert", dat Elipson kans heeft gezien met de 4260 een statement te maken dat aan weinig fabrikanten is voorbehouden. Ongeacht prijs en afmetingen van concurrerende systemen. De qua uiterlijk als een beest aandoende luidspreker maakt zich volkomen waar. Tegelijk weet het systeem op lage niveaus blijvend te boeien en intens subtiel te kunnen weergeven. De ontwerpers van Elipson zetten met de 4260 een luidspreker neer die klinkt als de denkbeeldige klok. Dat de 4260 in prijs zover kan afstaan van een Studio Pro of een Planet L geeft aan hoeveel vrijheid de Elipson-ontwerpers krijgen binnen moederbedrijf Inovadis. Wie de ruimte en het budget heeft voor de 4260, ontvangt voor 18.000 Euro een luidspreker waarin de ervaring en historie van meer dan 70 jaar Elipson terug te horen is. Het gedachtegoed van Joseph Léon herleeft sinds vandaag in Raalte.

René van Es

Freelance auteur voor Hifi.nl en Music Emotion